

TANTERV AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKÁHOZ

Az osztályfőnöki foglalkozások célja

- az osztály, mint tanulócsoporthoz:
  - lehetőleg elégítse ki - az életkori sajátosságából következő - valahová tartozás igényét, a stabilitás, a védettség érzését nyújtva tagjainak.
  - töltse be kiegyensúlyozó szerepet az iskolán kívüli tapasztalatok feldolgozásánál,
  - naponta természetes módon megteremtett helyzeteivel legyen terepe az együttműködés és versengés gyakorlásának, a kompromisszum készség kialakulásának, a mindennapi konfliktusok kezelésének,
  - adjon ezzel lehetőséget és erőforrást a személyiség fejlődéséhez,
  - nyújtson élményt abban, hogy a tanulók fejlődő személyiségüket mások javára kamatoztathassák;
- az egyes tanulók számára:
  - adjon motivációt, gazdagítsa érdeklődését,
  - segítse tudatosan eligazodni a világban,
  - növelje identitástudatát, a másság elviselésének képességét,
  - formálja szociálisan érzékenyét,
  - alakítsa felelősségérzetét,
  - tegye önállóvá anélkül, hogy magára maradna,
  - tanítsa meg az élet tiszteletére,
  - nevelje az egészség megővésére és az egészséges életre,
  - mindezzel segítse a felnőtte válás folyamatában (önismeret növelése, pszichoszexuális érettség kialakulása, hivatásválasztás);
- az osztályfőnök szempontjából
  - a tanulók megismerése (optimális mértékben),
  - a csoport szerkezetének és önmozgásának megismerése és lehetőség szerint pozitív irányba való befolyásolása,
  - irányító, képviselő szerep betöltése a diák - tanár - szülő hármásban.

Minimális követelmény

- az osztály hatékonyan működjön mint szervezeti egység, az önszerveződés elemei jelenjenek meg és jó irányba hassanak
- az egyes tanulók lehetőség szerint érezzék meg és értékeljék a csoport védő és kontroll szerepét,
- az osztályfőnök legyen mértékadó személyiség, töltse be személyre szóló gondoskodó szerepet, adjon mintát egy lehetséges felnőtt magatartásra, biztosítsa a normális munkamenetet optimális ellenőrző és számon kérő adminisztratív munkával.

Az értékelés szempontjaiAz egyes tanulóknál:

- az önállóság, az akarat, a beilleszkedési képességek, a jellem, a tehetség alakulásának iránya és üteme,
- a köteleességek teljesítésének és a jogok gyakorlásának minősége,

- aktuális problémák jelentkezése és megoldása;

A csoportnál:

- a csoportszerkezet alakulása,
- csoportszabályok megléte, működése, változása,
- a kötelező s vállalt közös munkák megoldásának minősége

Az értékelés módszerei:

- a magatartás és szorgalom jegyek osztályzatokkal történő értékelése,
- a jutalmazás és elmarasztalás kidolgozott rendszere,
- egyéni beszélgetések, vélemény nyilvánítása
- az osztály- és iskolaközösség szóbeli érékelő módjai,
- tanárok, szülők szóbeli értékelő reagálásai a napi eseményekre és a hosszabb távú folyamatokra.

A tevékenység, tanulás - tanítás módszerei:

A módszerek lényege a személyes jelleg, az előzmények és az aktuális hatások összehangolása és a közösség önmozgásának ismeretében annak lehetőség szerinti irányítása. Személyes ráhatás, - elfogadó módon.

Az érdeklődés felkeltése, követelmények támasztása, teljesítmény megkövetelése. Pl:

- beszélgetés, vélemény nyilvánítása, vita
- előadások (tanár, tanuló, szakértők)
- tematikus anyaggyűjtés
- kommunikációs, személyiségfejlesztő, önismereti, konfliktuskezelő játékok, tréningek,
- osztály kirándulások szervezése, megbeszélése
- kapcsolatok ápolása, élménye (osztályfőnök - osztály; tanárok – gyerek-csoport; osztály közösség tagjai egymással és más tanulócsoporthoz),
- felkészülés a hagyományos programokon való tevékeny részvételre,
- beszámolás a tanulmányi munka művészeti, sporttevékenység, önkormányzati munkáról,
- karitatív tevékenység lehetőségének megteremtése, eredményei értékelése
- fotók, dia, film készítése,
- film, színház, olvasmányélmények, stb. hatásának megbeszélése

A módszerek a helyzetnek megfelelően, egyéniség szerint bővíthetők.

Feltételek:

Idő:

- a heti kötelező osztályfőnöki foglalkozási időn túl az évi tanítás nélküli munkanapokból szükség szerint osztályfőnöki munkára fordítható napok.

Tárgyi

- kézikönyvek, folyóiratok, filmek stb.
- megfelelő terek biztosítása (mozgatható berendezésű, kényelmes, nyugalmas csoportokban)
- fotók, videofelvételek készítésének eszköz- és anyagigénye

Személyi

- A legfőbb eszköz a pedagógus saját személyisége.

Fejlesztéséhez, stabilitásának és változásai képességének megőrzéséhez rendszeres és szakszerű továbbképzést igényel:

- önismereti, kommunikációs, személyiségfejlesztő tréningek,
- diagnosztizáló és fejlesztő technikák elsajátítása és gyakorlása,

- játékismeret és csoportvezetési gyakorlat megszerzése,
- tanulás- és szervezés módszertani ismeretek fejlesztése,
- esetmegbeszélések, konzultációs lehetőségek biztosítása.
- mindehhez és a tanulók egyéni fejlődésének megfelelő támogatásához nem nélkülözhető az iskolapszichológus (a témák egy részének feldolgozása az ő segítségével történik),
- szakintézetek szakmai segítsége,
- pedagógiai asszisztens (adminisztrációs és segítő munkához)

Felhasznált órakeret:

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Heti óraszám				
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1

Az osztályfőnöki órák témakörei

9. évfolyam

I.	Személyiségünk	kb. 4 óra
II.	Az emberi kapcsolatok	kb. 4 óra
III.	A család	kb. 4 óra
IV.	Nemiség, szerelem, házasság	kb. 4 óra
V.	Egészségmegőrzés	kb. 4 óra
VI.	Viselkedéskultúra, illem	kb. 4 óra
VII.	Aktuális teendők, szabadon választott témák	kb. 12 óra

A témakörök témái

- I. Személyiségünk:
  - Test és lélek
  - Anya- gyermek kapcsolat
  - A gondolkodás, a beszéd fejlődése
  - Játék
  - Félelem, szorongás
  - Harag, agresszió
  - A humor
- II. Az emberi kapcsolatok és megjelenési formáik.
  - Alapvető kapcsolatok - tárgyakhoz, élővilághoz, emberekhez.
  - Szerepek. Rokonság, barátság, felelősség.
  - Emberi megnyilvánulásaink - rokonszenv, ellenszenv; őszinteség - hazugság; alkalmazkodóképesség, stb.
  - Emberi jogok.
  - Osztályközösség-építés
- III. A család
  - Élet a családban
  - Életvezetési szokások a családban
  - Generációk egymás mellett
  - Családi hagyományok, ünnepek
  - Szabadidős tevékenységek, tervezésük
  - Egyéniségvédelem a családban. A stressz és oldása.
- IV. Nemiség, szerelem, család
  - Alapfogalmak
  - Férfi, női szerepek. A férfi - nő viszonyának változása a kortól és kultúrától függően.
  - A házasság mint otthonteremtés.
  - Családtervezés.
- V. Egészségmegőrzés

- Az egészség mint az ember legfőbb értéke;
- A helyes életmód;
- Járványszerű megbetegedések, védőoltások;
- Élvezeti szerek biológiai hatásai, következményei;
- VI. Viselkedéskultúra, illem
- A csoport "szelleme", viselkedés kisebb nagyobb, önkéntesen választott, illetve "szerzett" közösségeinkben;
- Az osztály illemkódex főbb pontjai--hogyan épül az osztály közössége;

A tanórai és a nem hagyományos tanórai, továbbá a tanórán kívüli környezeti nevelési tartalmak az iskola környezeti nevelési programjában található, amelyeket a tantárgyak tanmenetébe illesztünk be.

10. évfolyam

I.	Értékrendek és erkölcsök	kb. 4 óra
II.	Közösség és társadalom	kb. 4 óra
III.	Boldogság, siker	kb. 3 óra
IV.	Rend és szabadság	kb. 3 óra
V.	Egészségnevelés	kb. 6 óra
VI.	Élet és halál	kb. 2 óra
VII.	Hit és vallás	kb. 2 óra
VIII.	Aktuális teendők, szabadon választott témák	kb. 12 óra

A témakörök témái:

- I. Értékrend és erkölcsök
  - Érdekek, értékek és értékrendszerek
  - Szokások, normák, világnézetek
  - Erkölcs és erkölcsiség
  - Jog és erkölcs
  - Vallás és erkölcs
  - Etikák
- II- Közösség és társadalom
  - Az emberi és állati társas viselkedés
  - Az ember mint biológiai és társadalmi lény
- III. Devianciák (öngyilkosság, alkohol, drog, prostitúció)
  - Az emberi kultúrák alakulása Előítéletek. Rasszizmus. Szegénység.
- IV. Siker, boldogság
  - Mindennapi sikerek. Példaképek, célok.
  - Sikerkeresők, kudarckerülők.
  - Biztonság, harmónia, optimizmus - pesszimizmus
- V. Rend és szabadság
  - Rend és rendetlenség

- Lehetőség, választás, döntés
- Külső és belső szabadság.
- VI. Egészségnevelés
  - Következetes testedzés, megfelelő fizikai erőnlét;
  - Környezeti hatások; környezeti ártalmak;
  - Lakó és munkaterületünk egészsége;
  - A test higiéniája;
  - A nemek különbözősége;
  - Testi, lelki problémák
- VII. Élet és halál
  - Állandóság, múlandóság, változás, fejlődés
  - Végtelenség, végtelenség, örökkévalóság.
  - Az emberiség válaszkísérletei.
- VIII. Hit és vallás
  - Vallásos és tudományos meggyőződés
  - Istenhitek és vallások
  - Ateizmus

A tanórai és a nem hagyományos tanórai, továbbá a tanórán kívüli környezeti nevelési tartalmak az iskola környezeti nevelési programjában találhatóak, amelyeket a tantárgyak tanmenetébe illesztünk be.

11. évfolyam

I.	A társas érintkezés pszichológiája	kb. 5 óra
II.	A társadalmi szerepek	kb. 4 óra
III.	Az erkölcs	kb. 3 óra
IV.	Szegénység, gazdagság	kb. 4 óra
V.	Egészségünk megóvása	kb. 8 óra
VI.	Aktuális teendők, szabadon választott témák	kb. 12 óra

A témakörök témái

- I. A társas érintkezés pszichológiája
  - Barátság;
  - Szerelm; A kapcsolatteremtés nehézségei;
  - A másság kérdése;
  - A családon belüli viszonyok;
  - Iskolán belüli érintkezések, viszonyok;
  - Munkahelyi érintkezések, kapcsolatok;
  - A tömegkommunikáció és hatásai;
- II. Társadalmi szerepek
  - Vezetők, beosztottak,
  - Konformitás--engedelmesség—vezetés;

- Önként vállalt és végzett munka;
- Szerepvállalás és elutasítás;
- Modellkövetés vagy elutasítás;
- Csoportos és egyéni munkavégzés, munkaszervezés;
- III. Az erkölcs
- Értékek felismerése, tisztelete
- Igazság – hazugság – rend – fegyelem – szabadság – szorongás – frusztráció - agresszió;
- Az erkölcsös viselkedés;
- IV. Szegénység, gazdagság
- Az anyagi gazdagság jelentése;
- A lelki gazdagság;
- A boldogság érzése—külső belső feltételek viszonya;
- Az egyéni és társadalmi felelősség kérdése, kialakulásuk folyamata és okai;
- A társadalmi igazságosság kérdése;
- A bevándorlók;
- V. Egészségünk megóvása
- Serdülőkori változások;
- Nemi szerepek;
- Egészséges szexualitás;
- Családtervezés;

A tanórai és a nem hagyományos tanórai, továbbá a tanórán kívüli környezeti nevelési tartalmak az iskola környezeti nevelési programjában találhatóak, amelyeket a tantárgyak tanmenetébe illesztünk be.

12. évfolyam

I.	Nemzet – haza - otthon	kb. 3 óra
II.	Ember – természet - kozmosz	kb. 3 óra
III.	Pályaorientáció	kb. 7 óra
IV.	Protokoll	kb. 4 óra
V.	Egészségünk érdekében	kb. 3 óra
VI.	Aktuális teendők, szabadon választott témák	kb. 12 óra

A témakörök témái

- I. Nemzet – haza - otthon:
  - Demokráciák és diktatúrák;
  - Az egyén, mint társadalmi lény;
  - Az otthonunk formálása, helyünk a közösségeinkben;
- II. Ember – természet - kozmosz
  - Az egyén, mint az emberiség, az élet része;
  - Helyünk a Világegyetemben;
  - Természetvédelem;

III. Pályaorientáció

- A pályaválasztás pszichikai feltételei;
- A munka világa;
- Az álláskeresés, a munkavállalás;
- Önéletrajz, referenciák;
- Munkaszerződés;
- Munkahelyi beilleszkedés;
- Protokoll
- A munkakeresés és vállalás szabályai;
- Viselkedési szabályok – etikett - illem;
- Az öltözködés, megjelenés szabályai;
- Kérvények és önéletrajzok stiláris jellemzői;

IV. Egészségünk érdekében

- Az ember lelki egészsége;
- Mentálhigiéne;
- Kiegyensúlyozott viselkedés alapja a karbantartott egészség;
- Az emberi-mesterséges környezet hatása az egészségre;
- Ergonómia - életvitel

A tanórai és a nem hagyományos tanórai, továbbá a tanórán kívüli környezeti nevelési tartalmak az iskola környezeti nevelési programjában találhatóak, amelyeket a tantárgyak tanmenetébe illesztünk be.